

Ohje maksuttomien hoitotarvikkeiden jakelusta

Yleiset perusteet hoitotarvikejakelulle

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalukuntayhtymä Soite jakaa pitkäaikaissairaille maksuttomia hoitotarvikkeita osana kansanterveystyöhön kuuluvaa kunnan asukkaiden avo- ja kotihoitoa.

Maksuttomien hoitovälineiden ja hoitotarvikkeiden jakelussa noudatetaan Soiten johtoryhmän hyväksymiä toimintaperiaatteita ja jakeluohjetta. Tämä ohje korvaa aiemmat Kokkolan kaupungin ja Jytan antamat ohjeet hoitotarvikkeiden jakelusta.

Ohje ei koske lainattavia liikkumiseen käytettäviä apuvälineitä.

Terveystalukuntalain (1326/2010) 24 § mukaan kunnan tehtävänä on järjestää alueensa asukkaiden sairaanhoitopalvelut. Sairaanhoidopalveluihin sisältyvät mm. sairauksien tutkimus, lääketieteellinen taudinmääritys sekä hoito ja hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet. Lisäksi kotisairaanhoidon ja kotisairaalan yhteydessä annettavat hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon. (1326/2010, 25§).

Yksilöllisen ja tarpeenmukaisen hoitotarvikejakelun tavoitteena on mahdollistaa asiakkaan pitkäaikaisen sairauden kotona tapahtuvaa hoitoa ja seurantaa, tukea itsehoidon edellytyksiä, toiminta- ja työkykyä, parantaa elämänlaatua sekä sitoutumista hoitoonsa.

Pitkäaikaisen sairauden hoitoon liittyvät ja omatoimisen selviytymisen kannalta välttämättömät hoitotarvikkeet ovat käyttäjälleen maksuttomia (Laki sosiaali- ja terveystalukuntolain asiakasmaksuista, 734/1992, 5 §).

Hoitotarvikkeiden jakelun tulee perustua yksilölliseen tarpeeseen, jonka määrittää hoidosta vastaava (toteutus ja seuranta) lääkäri tai asiantunteva hoitaja yhdessä lääkärin kanssa. Tarve määritetään hoitotarvikejakelupäätöksessä, johon on merkitty selkeästi lääketieteellinen syy, diagnoosi, hoitoaika, tuotteen nimi, REF-tuotenumero, koko ja tarvittava määrä.

Päätös ja hoitotarvikkeen käyttöön liittyvät seurantatiedot kirjataan **potilastietojärjestelmään** (erikoisalakohtainen HOITO/HOIT-JAK-lomake) seuranta lomakeen alla **Effectoriin**. Jos asiakkaan hoitotarvikkeen tarve muuttuu tilapäisesti, on se kirjattava erikoisalakohtainen HOITO-lomakkeelle sekä Effectoriin. Hoitotarvikejakelun henkilökunnalla on oikeus pyytää tarvittaessa uusi päätös.

Potilaalla on oikeus saada hoitotarvikkeisiin liittyvää ohjausta ja neuvontaa terveydenhuollon ammattihenkilöiltä. Hoitotarvikejakelu ei ole vain tarvikkeiden antamista vaan se on osa potilaan kokonaishoitoa: asiakkaalla ja hänen omaisella/läheisellä on oikeus saada hoitotarvikkeen käyttöön liittyvää sairaanhoidollista yksilöllistä ohjausta ja neuvontaa ja heillä on velvollisuus toimia annettujen ohjeiden mukaan.

Hoitotarvikkeet on tarkoitettu vain asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön ja hoitotarvikkeiden käytössä on noudatettava valmistajan antamia käyttö- ja säilytysohjeita. Hoitotarvikkeiden valintaa ohjaa potilaan yksilöllinen tarve ja terveydenhuollon ammattihenkilön arvio, lisäksi hoitovälineiden ja -tarvikkeiden kilpailutusta koskeva hankintalainsäädäntö. Potilaille myönnetään ensisijaisesti Soiten hoitotarvikekilpailutuksissa valittujen yritysten tuotteita.

Hoitotarvikkeiden jakeluohjetta päivitetään vastaamaan ajantasaisia hoitosuosituksia terveyden- ja sairaanhoidon johtoryhmän päätöksellä, jonka päivittämisestä vastaa Soiten hoitotarvikejakelutyöryhmä. Jakeluohje perustuu tietoon eri hoitotarvikkeiden ominaisuuksista (esimerkiksi vaippojen imukykyisyys, pintakuivuus, hävitys, jne.) ja ohjeellisista hoitosuosituksista (esimerkiksi diabeetikoiden Käypä Hoito -suositus), infektioiden torjuntaan liittyvistä ohjeista, jne. **Hoitotarvikejakelun ohjeesta ja tuotevalikoimasta voidaan poiketa yleislääketieteen ylilääkärin päätöksellä, kun se on tarkoituksenmukaista lääketieteellisestä tai hoidollisesta syystä Soiten asiantuntijan arvioinnin pohjalta.**

Ulkokuntalaisille asiakkaille hoitotarvikkeita jaetaan hoitosuunnitelman tai maksusitoumuksen perusteella ja hoitovastuu on kotikunnalla. Mikäli ulkokuntalainen asiakas on käyttänyt terveydenhuoltolain 48 §:n mukaista laajennettua hoitopaikan valintaoikeuttaan ja valinnut hoitopaikakseen Soiten alueelta terveysaseman, kuuluu hänelle myös hoitotarvikejakelun palvelut.

Hoitotarvikkeita jaetaan pitkäaikaisen sairauden aiheuttamaan vähintään kolme kuukautta kestäneeseen tarpeeseen. Varmuudella pysyvässä tarpeessa sekä diabetes-, dialyysi-, happi- ja hengitys-, avannetarvikkeiden ja virtsaamistarvikkeiden kohdalla, tarvikkeet jaetaan heti. Inkontinenssituotteita jaetaan keskivaikeaan ja vaikeaan inkontinenssiin.

Maksuttomiin hoitotarvikkeisiin eivät kuulu:

- atulat, pinsetit, kyretit
- avanteen hoitoaineet (ei sopimustuotteita)
- haavanhoitotuotteet (joiden tarve on alle 3 kuukautta), haavataitokset, pikasiteet, laastarit, vanu
- insuliinipumppuvyöt, kotelot

- lääkkeelliset liuokset ja tuotteet mm. keittosuola, steriili vesi, käsidesi, voiteet, desinfektioaineet
- paristot (paitsi insuliinipumput ja Dopler)
- pesuvoiteet, pesupyyhkeet, pesulaput
- ruokalaput, juomamukit, mehupillit, kaarimaljat
- suojatakit, esiliinat, suojakäsineet, kengänsuojat, nenäliinat
- tippasuojat, pikkuvaipat, vuodesuojat, saniteettivaipat (kroonikkovaipat)
- tukisiteet, kinesioiteipit
- katetrointisetit

Koska maksuttomia hoitotarvikkeita jaetaan pitkäaikaisten sairauksien hoitoon, potilaan itse kustantamia hoitotuotteita ovat mm. kirurgisten hoitotoimenpiteiden jälkihoidossa tarvittavat haavanhoitotuotteet (hoito päänsääntöisesti kotona toteutettavaa omahoitoa), lääkinnälliset valmisteet, hoitamisen yhteydessä tarvittavat tuotteet (poikkilakanat, liukulakanat, esiliinat, tippasuojat, kertakäyttökäsineet, vuodesuojat, jne.) ja normaaliin henkilökohtaiseen hygieniaan/perushoittoon liittyvät tuotteet (terveysiteet, pesuvoiteet, ruokalaput, vanu, jne.)

Hoitajien tarvitsemat hoitotarvikkeet, mm. hanskat ja pesulaput kustantaa se yksikkö, joka hoitaa potilasta.

Hoitotarvikejakelun piiriin kuuluvat tuotteet

1. Virtsaamisapuvälineet ja inkontinenssitarvikkeet

Heti, ei omavastuu-aikaa.

Enimmäismäärä on kolmen (3) kuukauden tarve.

Katetrit, pussit, virtsankerääjät

- o kertakäyttöiset katetrit 1-6 kpl/vrk, määräyksen mukaisesti
- o kestopussit (silikoni) 1 kpl/3 kk
- o kertakäyttöiset virtsakeräuspussit 4 kpl/vrk
- o tyhjennettävät virtsakeräuspussit 1 kpl/viikko
- o reisipussit 1 kpl/viikko
- o narupussit 1-6 kpl/vrk
- o urinaalit /virtsankerääjät 1-3 kpl/vrk
- o anaalitamponit 20 kpl/kk
- o reisitarranauha 8 kpl/vuosi

Vaipat

Inkontinenssituotteita annetaan pitkäaikaisesta sairaudesta aiheutuvaan keskivaikeaan tai vaikeaan inkontinenssin hoitoon. Inkontinenssituotteet ovat sopimustuotteita.

Inkontinenssissa on kolme vaikeusastetta lääketieteellisten esi- ja tutkimustietojen pohjalta:

- lievä inkontinenssi: virtsa karkaa harvoin tai ponnistaessa (asiakas kustantaa vaipat itse, tippasuojat ja pikkuvaipat)
- keskivaikea inkontinenssi: virtsa karkaa usein, määrä noin 1,5 dl kerrallaan (tippasuoja ja pikkuvaippa eivät riitä)
- vaikea inkontinenssi: virtsa karkaa myös levossa, täysin kasteleva

Pitkäaikaissairaudet, jotka voivat aiheuttaa keskivaikeaa tai vaikeaa inkontinenssia

- keskivaikea tai vaikea muistisairaus
- kehitysvamma
- neurologinen sairaus tai vamma
- lantionalueen syöpäsairaus ja sädehoidon jälkitila
- yleistilan, tajunnantason lasku, esim. kotihoidossa olevat saattohoitopotilaat

Aikuisten inkontinenssituotteet (yli 18-vuotiaat)

Hoitava lääkäri tekee hoitotarvikejakelupäätöksen, johon kirjataan diagnoosit pitkäaikaissairaudesta ja inkontinenssista. Asiakkaan hoidosta vastaava hoitaja tekee arvion asiakkaan inkontinenssituotteen tarpeesta inkontinenssin vaikeusasteen mukaan. Tiedot kirjataan potilastietojärjestelmään erikoisalakohtainen HOITO/HOIT-JAK-lomake) ja Effectoriin.

Hoitotarvikejakelu tekee kotiinkuljetussopimuksen ja ensimmäisen tilauksen. Jatkossa asiakas tilaa tuotteet itse suoraan toimittajalta seuraavasti:

- vaipat 1-4 /vrk tai vaihtoehtoisesti
- housuvaipat 2 kpl/vrk tukemaan asiakkaan omatoimisuutta
- verkkohousut 1-2 kpl/kk

Eriyistilanteissa tai tarpeen muuttuessa lääkäri tai vastaava hoitaja kirjaa päätökseen erityistilanteen perustelun ja lähetteen voimassaoloajan. Lähetä kirjataan hoitosuunnitelmaan ja erikoisalakohtainen HOITO/HOIT-JAK-lomake ja Effectoriin.

Lasten inkontinenssituotteet (3-17-vuotiaat)

Maksutta inkontinenssituotteita annetaan yli 3-vuotiaille lapsille, joilla on diagnosoitu elimellisen, pitkäaikaisen sairauden tai vamman aiheuttama keskivaikea tai vaikea inkontinenssi. Vaippojen

enimmäismäärä on 5-6 vaippaa/vrk sekä tarvittaessa erillinen yövaippa. Lapsen hoidosta vastaava hoitaja tekee arvion lapsen inkontinenssituotteen tarpeesta ja myöntämispäätöksen tekee erikoislääkäri.

Hoitotarvikejakelu tekee ensimmäisen tilauksen, jatkotilauksen tekee asiakas itse. Inkontinenssituotteita ei myönnetä ns. fysiologiseen kasteluun.

Kotiinkuljetusjärjestelmä

Soite vastaa maksuttomien inkontinenssituotteiden toimittamisesta asiakkaalle neljä kertaa vuodessa. Muut inkontinenssituotteet asiakas tilaa ja kustantaa itse, jolloin lasku tulee asiakkaan kotiosoitteeseen. Laskun voi osoittaa myös omaiselle tai edunvalvojalle.

Suolihuuhtelujärjestelmä (vain erikoislääkärin hoitotarvikejakelun päätöksellä)

- suolihuuhtelulaite 3 kpl/vuosi
- suolihuuhtelulaitteen varusteluyksikkö 12 ltk/ vuosi
- rektaalikatetrit 12pakkausta /vuodessa

2. Avannetarvikkeet

Heti, ei omavastuu-aikaa Avannehoitaja antaa 7 vrk tarpeen.

Asiakkaalle annetaan avannehoitajan lähetteen mukaiset sopimustuotteet. Enimmäismäärä kolmen (3) kuukauden tarve

- virtsa-avannesidos 7 kpl/viikko
- suoliavannesidos, suljetut 1-3 kpl/vrk
- suoliavannesidos, tyhjennettävät 1-7 kpl/viikko
- levyt 3-4 kpl/viikko
- muut avannetarvikkeet (sopimustuotteet):
 - o avannekorit 1 kpl/vrk
 - o avannevyö 2 kpl/vuosi
 - o huuhtelusetti 1-2 kpl/vuosi
 - o tiivisterengas 1 kpl/kk
 - o tiivistepastat 2-4 kpl/viikko
 - o liimanpoistoaine 12 kpl/vuosi
 - o suoja-aine 4 kpl/vuosi

3. Diabetestarvikkeet

Heti, ei omavastuu-aikaa

Diabetestarvikkeiden määrät ovat enimmäismääriä, jotka voidaan ylittää vain erillisellä päätöksellä mm. hoidon opetusvaihe, seurannan tehostaminen, lääkeshoidon muutos, näkövamma tai muut sairaudet, joilla on vaikutusta sokeritasapainoon. Päätökseen kirjataan tuotteen nimi, määrä ja voimassaoloaika. Kerralla annettava enimmäismäärä on kuuden (3) kuukauden tarve.

1-tyyppin diabeetikko

- lapsilla (alle18v) hoitotarvikkeiden määrät arvioidaan yksilöllisen tarpeen mukaan
- insuliinipumppuhoito:
 - liuskat:
 - jos potilaalla Libre-mittari tai muu sensorointi, liuskamäärä (max 5 liuskaa/pv) 35 pkt/vuosi
 - pumppuhoitoisella liuska määrä ilman sensorointia (max 8 liuskaa/pv) 56 pkt/vuosi
 - neulat:
 - varainsuliinia varten neulatarve arvioidaan yksilöllisesti
 - pistoväline 1-2 vuodessa ja lansetti 1 pkt /vuodessa (tarvittaessa 2 pkt /vuodessa yhteensä)
- insuliinihoito:
 - liuskat: (max 5 liuskaa/pv) 35 pkt/vuosi
 - insuliinikynän neulat: 10 pkt/vuosi
 - lansetti 1 pkt /vuodessa (tarvittaessa 2 pkt /vuodessa yhteensä)

2-tyyppin diabeetikko

- monipistoshoido:
 - liuskat: 20 pkt/vuosi
 - neulat: 10 pkt/vuosi
- perusinsuliini:
 - liuskat: 10 pkt/vuosi
 - neulat: 4 pkt/vuosi
- tablettihoito:
 - liuskat: 6 pkt/vuosi
 - lansetti 1 pkt /vuodessa (tarvittaessa 2 pkt /vuodessa yhteensä)
- ruokavaliohoito:

- mittaria/liuskoja ei anneta ennen diabetesdiagnoosia, paitsi jos lääkäri/diabeteshoitaja määrää tekemään verensokeriseurantaa, tuolloin liuskoja annetaan tarpeen mukaan
- Lansetti 1 pkt /vuodessa (tarvittaessa 2 pkt /vuodessa yhteensä)

Raskausdiabeetikot

- asiakas tai neuvola ilmoittaa lasketun ajan, johon lisätään 2 vk, tämä kirjataan Effectorille kohtaan "Voimassa" → tähän päätöksen päättymispäivä

Muu määräaikainen erityistarve, esim. kortisonikuurien yhteydessä jolloin verensokerit nousevat

- ketoaineliuskat:
 - lapset: ei rajoitusta
 - aikuiset: sairastumistilanteissa DM I
- sensorit:
 - Libre: 24 kpl/vuosi
 - muut sensorit yksilöllisen tarpeen mukaan

4. Haavanhoitotarvikkeet

- haavanhoitotarvikkeissa on 3 kk:n omavastuu-aika; uusiutuviissa, kroonisissa haavoissa omavastuu-aika on vain kerran
- ilman omavastuu-aikaa hoidetaan
 - valtimoperäinen ja laskimoperäinen haava, mm. säärihaava
 - neuropaattinen ja diabeettinen jalkahaava
 - reumaattinen haava
 - haavautuva ihotulehdus (Erisypelas, pyoderma gangrenosum, necrobiosis lipoidica)
 - syöpähoidon aiheuttamat ihokomplikaatiot)
 - 2-3 asteen, yli kämmenen laajuiset palovammat (pinta-ala yli 1 %)
- haavahoitotuotteita annetaan päätöksen ja hoitosuunnitelman mukaan, johon on kirjattava hoidon toteutus ja seuranta 1-3 kuukauden välein sekä haavan hoidosta vastuussa oleva lääkäri tai hoitaja
- annettavat tuotteet ovat sopimustuotteita ja enimmäismäärä on 1-3 viikon tarve
- haavanhoitotuotevalikoima on haavanhoitotyöryhmän laatiman ohjeen mukainen
- haavanhoidossa tarvittavat reseptilääkkeet esim. Iruxol mono, Sinkkisukka asiakas hankkii itse

5. Hengitys

Uniapnea

- Cpap-letkut, tavallinen ja lämpiävä. Vaihto tarvittaessa.

- Cpap-maski. Vaihto 1xvuosi
- Cpap-laitteen suodattimet vaihto 3-4 kk välein (annetaan 5 kpl kerralla)
- Kostuttimensäiliöt. Vaihto tarvittaessa
- Lisätarvikkeet: myssyt, leukaremmat

Lääkesumuttimet

- lääkekupisetit lapset/aikuiset

Rikastimet

- happiviikset
- happiletkut
- liittimet

6. Muut tarvikkeet ja välineet

Heti, ei omavastuu-aikaa

- gastrostomia -, injektio-, tracheostomia- ja imutarvikkeet
- keskuslaskimokatetrin hoito
- lasten antikoagulanttihoitoon liuskat ja lansetit
- immunoglobuliinin annostelutarvikkeet
- kasteluhälyttimet, laina-aika 3 kk, jonotusaika 1-3 kk
- ravintopumput ja imulaitteet, lääkärin hoitotarvikejakelupäätöksellä

7. Hoitotarvikkeiden tilaaminen ja jakelu

Hoitotarvikkeiden tilaaminen tapahtuu sähköisesti palse.fi sivustojen kautta tai puhelimitse numerosta 044 730 7611 arkisin klo 9-11 välisenä aikana.

Hoitotarvikkeet jaetaan suoratoimituksena kotiin, noutolokerikkoon tai terveysasemalle. Soiten kotihoidon ja palveluasumisen tuotteiden tilauksen ja jakelun hoitaa näiden toimijoiden henkilöstö.

Yhteystiedot ja tilaamisen liittyvät tarkemmat ohjeet löytyvät soite.fi sivuilta kohdasta hoitotarvikkeet.